

Catalunya de cara al nou mil·lenni

“Informe per a la Catalunya del 2000” és el títol del llibre, acabat de publicar per la Fundació Jaume Bofill, que repassa, des del punt de vista social, econòmic, polític i cultural, l’evolució de la societat catalana d’aquesta última dècada. L’objectiu és d’oferir elements d’anàlisi adequats perquè els actors socials i polítics orientin la seva actuació.

El llibre que s’acaba de publicar és la continuació de l’informe que la Fundació Jaume Bofill ja va publicar el 1989 sobre els primers anys de normalitat democràtica. En aquella ocasió l’informe titulat *Catalunya 77-88* també feia un balanç social, econòmic, polític i cultural, però centrat en la primera dècada després de les eleccions lliures fetes una volta restablerta la monarquia parlamentària. “A les portes del segle XXI, ens ha sem-

blat útil i convenient de publicar ara un altre informe que, en continuïtat amb l’altre, ofereixi una visió de l’evolució de la societat catalana fins a la fi dels noranta. La novetat i la utilitat d’aquest llibre que ara el lector té a les mans és, d’una banda, que s’hi han incorporat les darreres dades estadístiques disponibles i, de l’altra, que ofereix una síntesi d’alta divulgació apta tant per a universitaris com per a persones no necessàriament especialistes que desit-

gen tenir a mà una informació rigorosa i suficient per a una correcta interpretació de l’evolució recent i de la situació actual del país”, explica el director de la Fundació Jaume Bofill, Jordi Porta, en la introducció del llibre.

Informe per a la Catalunya del 2000 destaca que a les portes d’aquest nou segle i mil·lenni, a Catalunya es presenten uns envits específics: la fi d’una etapa d’autogovern i l’obertura d’una de nova que permeti una integra-

ció a Espanya i a Europa més justa i satisfactòria, d'acord amb l'opinió de la majoria dels seus ciutadans, en un exercici lliure, democràtic i clar de la sobirania del poble. Aquests envits —recalca el llibre— es poden abordar amb més eficàcia amb un balanç rigorós dels darrers anys que permeti un coneixement suficient de la situació present. En aquest sentit, Jordi Porta manifesta que "el balanç i el coneixement del present haurien d'esdevenir les eines que els actors socials i polítics han de fer servir per orientar millor la seva actuació de cara al futur, d'acord amb les conviccions pròpies de cada família ideològica. La pretensió d'aquest llibre és de proporcionar aquestes eines".

L'estudi, fet per més d'una vuitantena d'especialistes en disciplines diferents, s'estructura bàsicament en quatre capítols. El primer, dedicat a l'àmbit de societat, és coordinat per Cristina Sánchez Miret; el segon, dedicat a l'economia, ho és per Antoni Soy; el tercer, que parla de política, per Jordi Sánchez; i, el quart, que se centra en l'àmbit cultural, per Joan Manuel Tresserras. En aquest capítol, hi ha un ampli apartat dedicat a la llengua, coordinat per Isidor Marí. Al final, s'ofereix un resum cronològic de les dates i fets clau d'aquesta dècada.

Informe per la Catalunya del 2000, d'editorial Mediterrània, es pot trobar a les llibreries al preu de cinc mil pessetes.

De cara al futur. Una de les mancances més visibles que té actualment Catalunya és la insuficiència financera i l'increment constant del dèficit del govern de Catalunya. L'estudi constata que la sensació general, compartida per una bona part de la classe política, és que allò que en matèria de finançament no s'ha resolt en aquesta última dècada serà una de les assignatures pendents més important que caldrà resoldre aviat. Així l'informe posa en relleu que un aspecte crucial de l'economia catalana d'avui és l'espoli fiscal i el finançament autonòmic. I per això assenyala que l'aplicació dels sistemes forals a Catalunya (sistema en què les comunitats autònomes dissenyen i recapten els impostos, una part dels quals es transfereixen després al govern central) representaria una millora clara i significativa, perquè garantiria una autonomia o sobirania fiscal impor-

tant i, a més, donaria lloc a una capacitat financera superior (proporcionaria una quantitat de recursos públics més elevada que no el règim comú).

Una altra de les prioritats amb vista al futur és la redefinició de nous marcs competencials que permetin de completar el camí obert els anys 80 i consolidat els 90. Entre aquests, sobresurt per la seva importància i pel que significaria de redisseny institucional del país, la creació d'un òrgan jurisdiccional propi de Catalunya en què culminarien tots els processos judicials nascuts i desenvolupats als tribunals que hi ha a Catalunya.

En l'àmbit cultural, diu l'estudi, el capi-

talis-me de la informació i la societat del coneixement constitueixen un març ple d'envits per a una cultura amb una represa recent i amb unes dimensions com la catalana. En aquest aspecte els autors assenyala que l'actualització del mite de la Catalunya-ciutat hauria d'aparèixer talment un signe de modernització i estructuració del país, tant com de prioritització d'actuacions i objectius. En conseqüència, l'informe assenyala que la prioritat nacional ha de ser de dur a la pràctica una ambiciosa política de cultura i de comunicació, que susciti apostes pactades, compromeses i fortes.

Desigualtat social en augment. Des del punt de vista social, l'*Informe per la*

Catalunya del 2000 apunta que, tot i les millores en les condicions de vida assolides aquesta dècada, la desigualtat social és una característica també creixent de la nostra societat, tal com es desprèn del funcionament del mercat de treball i del sistema educatiu que reproduceix i accentua la desigualtat en la mesura que privilegia uns grups socials contra uns altres. La desigualtat social també es manifesta en el camp de la salut, puix que la mortalitat dels individus continua tenint a veure amb la classe social a què pertanyen. Segons aquest informe, aquests fets, que no són nous, s'han radicalitzat durant aquesta dècada i és per això que, molt sovint, els discursos públics parlen d'exclusió.

La població catalana es caracteritza, a més, pel seu progressiu envelliment, degut a manca de població infantil. Les noves formes de distribució territorial, amb una àrea de creixement que s'estén pel litoral i pre-litoral, i una de molt vasta, de decreixement, a l'interior, a excepció d'algunes capitals comarcals, expliquen la dualitat que presenta el territori. El desenvolupament territorial també és marcat pel fet que Barcelona i les comarques veïnes tenen un creixement menor i, en canvi, les més allunyades i situades més al sud guanyen població.

Aquest apartat social, que també es fixa en el treball, subratlla que l'activitat laboral s'ha transformat radicalment aquests darrers anys per la incorporació en massa de la dona al mercat laboral i per la segmentació i precarització del treball. La lluita de les dones per la igualtat, que ha estat un dels moviments socials més significatius de l'era de la informació, ha conduït a la desaparició progressiva del patriarcat. Tot i així, la convivència de dones i homes perpetua encara, en tots els àmbits socials, una manifesta desigualtat de condicions. Posar fi, doncs, a aquestes desigualtats és un altre dels objectius que s'ha de proposar la societat catalana encarada al nou mil·lenni.

Teresa Salas

FUS Grup de Fundacions
Serveis de Cultura Popular
Provença, 324, 3r, 08037 Barcelona
Tel. 93 458 3004 Fax 93 458 8710
E-mail: tserveis@fus.org